

Krigsdagbok 18.jan.- 19.mai 1942

Ført av legionær Alf ^{Hinn}Rødseth, Etne, ved Leningradfronten.

skrevet 6/9.1942.

110018
1. k.p.
senere 5.k.p.
og i 4.k.p. 14.42.

- 18-1-42 Reiste fra Fallingbostell.
- 19-1 Kom til Stettin.En meget bra by.
- 20-1 Kom til Riga med fly fra Køningsberg med en overnatting i Dorpat kl.24.
- 27-2 Reiste fra Dorpat kl.11 etter en overnatting i et iskaldt hus 30 -.
Køyene bestod av våt halm.Ankom Narva kl.17 hvor jeg overnattet.
- 28-2 Kl. 8.35 passerte den russiske grense.
- 1-3 Ligger 5 km bak fronten.Overnattet i "Sovjetparadiset" : tømmerhytter,
vinden blåser tvert gjennom veggene.
- 2-3 Reiste til fronten i kveld kl.18.00.Arbeidet halve natten med å trekke
ammunisjon og miner på kjelke fram til bunkersen hvor kompanistaben
skal holde til.Jeg er så trett at jeg nesten stuper.
- 3-3 Har hugget ved og hatt min første natt ved fronten.En del artilleri i
virksomhet.Venter med lengsel på mathenterne.Har ikke spist på 12 timer.
- 4-3 Russerne har i hele dag bombardert oss med bombekastere.En fikk ikke
gjøre annet enn å kaste seg ned.I dag falt 2 mann,den ene var min venn
Holmen.Flere sårede.Jeg var ute med min første melding.20 timer uten mat.
- 5-3 Var en strålende dag,rene påskeværet.Var med en melding til bataljonen,og
saget ved til kaptein Finnson.Har vakt fra (kl) 5-8 og fra 22-1 og 11-1.
- 6-3 Sov 3 timer i natt,og frøs så på beina på vekten at jeg ikke er riktig frisk.
En russisk overløper kom til oss i dag.Russiske mg. har
knitret over oss i ett kjøer.
- 7-3 Var sammen med Hodt,Johansen og Larsen og drog tankminer på kjelke fra
bataljon.Gefechtstand og opp til våre bunkers.30 miner på to kjelker.En meget
farlig jobb,da granatene ekspfoderer rundt oss.I dag er det vakt igjen,men det
er kommet 3 mann til,så vaktene blir ikke så lange.
- Søndag 8-3. Var med 2 meldinger til bataljonsadjutanten.Hentet mat,hadde i grunnen
en pen dag.Skrev hjem.Liten virksomhet hos fienden.
- 9-3 Var 2 ganger fremst i stillingene,først med Finn Hodt,og senere var jeg
veiviser for 2 pionerer som skulle vise kanonmannskapet hvordan de skulle
legge ut tankminer.Jeg så russerne tydelig borte i stillingene og affyrte noen
skudd.
- 10-3 Natt til tirsdag reiste jeg ut til fremste ildlinje,og ble plassert i 5.kp,1.tropp.1.lag
som mg.- og geværskytter.5.kp. er et kompani som er oppsatt av folk som
foreløpig kan unnværes fra pakk. og 4.kp.Vi ligger i skyttergraver 150-400 m.,

det nærmeste 80 m. fra russernes stillinger, som er en framskutt stilling.

Polkovahøydene.

2

5-10-1942

- 11-3 Har hatt min første vakt foran fienden. Mg. knitrer. Lysbombene lyser opp ute i ingenmannsland og granatene eksploderer. Kulene hviner over meg på vakt.
- 12-3 Det er noen kalde og dårlige jordhuler vi ligger i. Ute er det 30 -, og døren er et gammelt ullteppe, og store åpninger i veggene. Stod vakt ved mg. Hadde allarm i natt.
- 13-3 Liten ildvirksomhet på vaktene mine. Russerne benyttet lett artilleri. I dag har jeg frosset fryktelig. Dette er en lidelse som folk hjemme ikke kan forestille seg i sin villeste fantasi. Om natten våker vi, fullt påkledd med forsvinningsdrakt og våte, isfrosne støvler fulle av hvitt rim. Om dagen sover vi av og til noen timer, men sjelden mere enn 3-4 timer. Hadde støt-tropp ute i natt.
- Lørdag 14-3. Hadde allarm i natt, russerne var ute i piggrådsperringene våre og klippet piggråd. Ble beskytt da jeg stod på vakt. Jeg holder på å forfryse bena.
- 15-3. Her er et rot uten like. Vi har ikke fått mat siden i går kveld. Middag får vi ikke, og tørrmat ikke før i morgen. Våre offiserer er udugelige, underoffiserene også. Her er fryktelig kaldt, på vakta var det 42 -, vi holder på å forfryse beina da vi ikke har skikkelige støvler. Filtovertreks-støvler har befalet som sitter i bunkersen hele døgnet. I dette døgnet har jeg 7 vakter, får ikke sove en time i natt. Om dagen blir det heller ikke noe søvn. Det blir allarm kl. I i natt, da skal vi ha en spe(sial)tropp ute. Det overnervøse befalet er sprø på knollen. De russiske stillingene kraftig bombardert.
- 16-3 I natt ble en av våre gutter drept da han var ute med spe.tropp.
- 17-3 En rolig og stille dag. De russiske skyttergravene og bunkers ble kraftig bombardert av våre tunge bombekastere.
- Onsdag 18.mars. Russerne har kjørt fram tungt artilleri. Jernbaneskyts. I natt var det på min vakt 48 - .
- Torsdag 19.mars. I dag har jeg opplevet helvete. Ble bombardert av russernes tunge artilleri. Det er ingen ting igjen av skyttergravene våre. Flere bunkers er ødelagt. Jeg hadde vakt den tiden bombardementet stod på. I en og en halv time sprang jeg att og fram og kastet meg ned etter hvert som granatene eksploderte. En gang ble jeg begravet av snø og jord, granatene eksploderte en 5 til 6 m. fra meg. Jord og snø sprutet ustanselig over meg. Jeg er helt gåen etter dette, slapp i kroppen, ør i hodet og tett i ørene. Guttene holder nå på å grave opp igjen gravene og bunkers. Jeg har fått tillatelse av lagførereren å være i ro foreløpig. Vi hadde 3 falne og 3 hardt sårede. Det var sikkert min ilddåp jeg fikk i dag.
- Fredag 20.mars. Vi ble bombardert i dag også, ikke fullt så kraftig som i går. Hadde 1 fallen og 1 hardt såret samt 2 mindre.

Lørdag 21.mars. - Kl.2 i natt ble der slått allarm.Russerne forsøkte å storme våre stillinger.Angrepet varte hele natten til kl.6 i dag.Jeg stod på min allarmstilling og skjøt med gevær og kastet håndgranater etter som russerne myldret fram.3 russere klarte å komme opp i graven vår og tok en nordmann til fange.Men fangenskapet varte ikke lenge.En lagfører,Belgonen,kom til og spurte etter parole idet russerne skulle begi seg av sted med sin fange.Da de ikke kunne parolen,skjøt lagføreren 2 ned med mp. mens den 3.russeren ble tatt til fange.Han fortalte at de hadde bataljonsordre å ta gravene våre og holde dem for enhver pris.Mg.ene våre gjorde godt arbeide - langs piggrådsperringene våre ligger det mange falne russere.Angrepet ble slått totalt tilbake med et stort tap for fienden.Artilleriet vårt ble satt inn og bombarderte de russiske linjene kollossalt.

Søndag 22.mars. - En 15-20 m. utenfor graven ligger der falne russere.Vi hadde 1 drept og 1 hardt såret.Senere på dagen ble min gode venn Strand drept av et skudd gjennom hjelmen.Har ikke sovet noe de siste dagene,da en også må trekke fram ammunisjon.Jeg er så skitten og svart som en gris,da der ikke finnes vann til å vaske seg i.Tørsten plager en også meget.

Mandag 23.mars. - Russerne forsøkte seg på et angrep i natt også.Vi ligger 2 km. fra Leningrad.Byen er lett synlig,vi ser folk og biler.

Tirsdag 24.mars.- Våren er kommet brått,gravene er halve av vann,og snøen smelter og renner inn i bunkersene våre så vannet går midt på leggen.Leirveggene raser inn,og det regner fra taket.Vi vasser i vann og seig gjørme.

Onsdag 25.mars. - Natten var rolig,men i dag ble to av mine kamerater skutt.Den ene ble skutt på vakt og den andre av nysgjerrighet da han skulle se hvor skuddet kom fra.I dag har jeg fått vasket meg på hendene.Skal forsøke å skrive et brev hjem.

Torsdag 26.mars.- I natt hadde vi 2 støt-tropper ute,en fra 3.kp. og en fra 5.kp.De var nede i de russiske skyttergravene og jaget bort fienden og ødela 2 mg.(stillinger) og en bunkers. I dag ble lagfører Søfteland såret av et skudd i armen,to mann ble lettere såret.

Fredag 27.mars. - I dag ble Elverum såret i ryggen,så nå er vi bare 2 mann igjen i bunkersen.Vi vasser i gjørme og isvannet renner fra taket.Gulvet er bare leire og søle.

Lørdag 28.mars. - I dag ble jeg ut-tatt som skytter ved mg.Så nå slipper jeg dagvaktene.

Søndag 29.mars.- Tyske fly bombarderer Leningrad hver eneste natt.Vi kan se fra våre stillinger store eksplosjoner og branner.

Mandag 30.mars. - Frosten er kommet igjen så en slipper den verste søla.

Tirsdag 31.mars. - I dag ble en mann skutt og en hardt såret i 3.kp.Vår mg.-stilling er flyttet ned til 3.kp.Vi har fått tildelt den mest utsatte stillingen i hele bataljonens avsnitt.Russiske lik ligger i dunger 10 m. foran oss.Av 3.kp. er der bare en tropp igjen.5.kp.har overtatt et stort område av 3.kp.,enda vi er altfor lite folk til å holde våre egne stillinger.De såkalte offiserer vi har er helt galne og så feige at de tør ikke bevege seg i skyttergravene.De ødsler med legionærenes liv på det skammeligste.

Onsdag 1.april. - Vi arbeider natt og dag med å grave isen opp av bunnen av skyttergravene våre,vasser i issøle over støvlene.Gravene skal være ferdige innen den 10.april - da håper vi på avløsning.Guttene er helt utslitte.Jeg har fått bronkitt og hoster noe forferdelig.

Torsdag 2.april. - Arbeidet med gravene går sakte fremover. Vasser i is-sørpe når på vaktavløsning til mg.-stillingen. Er våt før en kommer fram på beina, og så stå st timer på vakt.

3.april. - Hadde allarm i natt.

4.april. - Det største flyangrep jeg har sett ble foretatt på Leningrad i dag og i natt. I kl. 12 fikk vi avløsning av tyske tropper. Vi ble kjørt bak fronten 6 km. ^{clw}

5.april. - Det blir ikke noen hvile på oss likevel. I dag blir vi sendt til et nytt frontavsnitt. Vi er helt utslitte og forbanna.

Uritsk.

Søndag 6.april. - Våre nye stillinger ligger bra til med pene bunkerser, vi ligger ved Rollbahn (motorvei), 4 km fra havnen i Leningrad. Er vakt ved en erobret russisk mitraljøse.

7.april. - Pent vær - strålende sol. Jeg har vært i et soldatbad og badet og skiftet skj for første gang på 3 1/2 måned.

Onsdag 8.april 1942. - Alt er rolig, bare litt mg.ild fra russerne om natten.

Torsdag 9.april. - Nå tiner snøen slik at skyttergravene og bunkersene er rent fulle vann. Vi har måttet trekke oss 200 m. tilbake. Vi bor nå i kjelleren på en sønderskutt ungdomsskole (eller slott?). Hadde mg. vakt langt framme foran våre linjer. Første v hadde jeg alene, siden var vi to mann vakt om gangen. ^{st. 2. 4. 1.}

Fredag 10.april. - Nå har vannet oversvømmet landskapet mellom oss og russerne. består av myrer. Vi har bare korte snørestøvler og vasser rundt i is-sørpe. kliss våte beina. Har ikke sovet en time i natt og får vel ikke sove neste natt heller. Skal på vak 1 1/2 time.

Lørdag 11.april. - I dag regner det, våre gamle stillinger er helt oversvømmet av snø hvor det ligger lik og flyter.

Søndag 12.april. - Vi har flyttet fra slottskjelleren til en nokså koselig russerstue. nå fine dager: 3 timer mg. vakt om natten og 2 timer om dagen. Her er herlig vær en varm og strålende sol. Hadde børsepuss i dag - børsa så fæl ut. Det tyske artilleri bombarderte Leningrad kraftig i natt. Russerne forsøkte seg litt med bombekaster.

13.april. - Vi har gode dager nå, pent vær, lite kanonader.

Mandag 14.april. - Det er falt 3 gutter i annet kp. som ligger til høyre for oss.

Tirsdag 15.april. - Vi har fått ny løytnant da løytnant Marstrander er tilbakeflyttet bataljonsstaben. Høve heter den nye sjefen vår.

Onsdag 15.april. - I natt ble vårt store håp kaptein Berg drept da han sammen med mann var ute som støt-tropp til de russiske linjene. Kaptein Berg fikk begge beina av. 8 av guttene fikk fotbladene avskutt. Noen mistet det ene benet. 12 mann falt, blant dem en av mine beste kamerater, Normann Kristiansen Sæther.

Torsdag 16.april. - Russerne bombarderte oss med artilleri, som gjør liten virkning

Fredag 17.april. - I dag ble en av mine kamerater i laget vårt, Nils Ingemar Nerise ^{in 14}

av en granatsplint i leggen. Saniteten kom først etter 8 timer. Nerisen - 17 år - var en skikkelig viking, lå og skrev dagbok og vitset, enda et stort stykke av leggen var borte. Saniteten er en skandale som så mye av legionen.

Lørdag 18. april. - Ble hardt beskutt av russisk artilleri mens Lindhagen og jeg arbeidet på mg. i en trikk.

Søndag 19. april. - Har 2 timer arbeidskommando hver dag med å grave i skyttergraver. 2 estlandske frivillige overløp til russerne. En stund etterpå talte russerne til oss og lovet at vi skulle lære det russiske artilleri å kjenne. Etterpå ble Internasjonalen spilt.

Mandag 20. april. - I dag er det Hitlers fødselsdag. I den anledning bombarderte det tyske artilleriet Leningrad i 3 timer. Men russerne holdt også ord. Vi har lært det russiske artilleriet å kjenne. Granatene regner rundt oss, og flyene bomber, så det var et helvete uten like.

Tirsdag 21. april. - Vi har flyttet ut til de gamle stillingene våre med mg. ene. Russerne bombarderer oss dag og natt. Mg. en vår vil ikke gå - sluttstykket er gåen, løser bare enkeltskudd. Kommer det angrep nå er det ikke godt å si hvordan det vil gå. I kveld er alt så mistenkelig.

X Onsdag 22. april. - 1/2 4 i dag ble det slått allarm. Russerne forsøker å erobre stillingene våre. Det regner med bomber og granater. 1. tropp av 2. kps. graver er helt gjengrodde. Jeg har en glimrende utsikt over kampområdet fra stillingen min. Russernes hovedangrep var rettet mot 1. og 3. kp. som hadde 8 falne, 12 hardt og 6 mindre sårede. Hos oss er ingen falne eller sårede unntatt sersjant Meidell som fikk en granatsplint i baken. Jeg er på observasjonspost nå kl. 18.00 - 20.30 alene fremst mot de russiske linjer. Nå begynner den russiske høytaleren å snakke til oss på norsk, skjeller oss ut for forrædere, barbarer og røvere. Men om vi vil komme over til dem, så skal vi få det så godt så .-

Torsdag 23. april. - I dag holdt jeg på å bli tatt av de russiske bombekåstere da russerne oppdaget meg på observasjonsposten. Vi skal i dag flytte ned til skyttergravene våre, da vannet er seget vekk. Noen av bunkersene er der en del vann i enda .

Fredag 24. april. - Mg. laget mitt slapp å flytte ned til graven, ikke alle bunkersene er brukende. Det svirrer daglig rykter om avløsning.

Lørdag 25. april. - Russerne bombarderer oss en del, ellers har vi pene dager.

Søndag 25. april. - I dag fikk vi kantinevarer. Og Andersen var kanon full og gikk på harejakt i ingenmannsland. Lindhagen og jeg var også godt på 'an, og skjøt på blink på tankminer. En begynte å brenne før den eksploderte. I dag er jeg overflyttet til en pakk-kanon. Vi er 3 mann med den og ligger i stillingen til 2. kp.

Mandag 27. april. - Å ligge i stilling med pakk-kanonene er fine dager, nesten ikke vakt, timer om natten, og da er en for det meste inne, ikke dagvakt. Bunkersen vi ligger i, er meget bra. I køyene har vi verdens beste springmadrasser. Russerne ble hardt bombardert av vårt artilleri, men ingen ild fra russerne.

28. april. - Det er gått store rykter om at jeg er falt i 3. kp. Mange gutter fra pakk. spør meg forbauset om jeg ikke er død.

29. april. - I dag falt Skogen sammen med 3 andre legionærer i 3. kp. 30. april. - En del artilleri i virksomhet hver dag, især er I.G. skytset hissig, med betjening fra pakk.

31 april (!) . - Fikk i dag 4 brev hjemmefra. Et fra far, to fra Olav og (et fra) Arne. Vi

venter stor artillerivirksomhet og angrep fra russerne i natt. Og i morgen, da er det 1.mai. Merkelig nok, russerne holdt seg i ro i dag. Lite artilleri-ild, ellers alt rolig. Russerne har fått vodka og synger fulle borti stillingene sine.

2.mai. - Det er koselig liv å ligge i stilling med pakk-kanonen. En bare sover og spiser, går på gjeddejakt i en liten bekk som renner her forbi. Med pistol og håndgranater. Vi har to timer vakt hver øff natten, men da kan en sitte inne i bunkersen og lese, spise e.l.

3.mai. - Russiske fly har nettopp bombet, så det har oppstått branner i sivilhus. Et kvarter igjen, så får jeg avløsning av Alseth. Kl. er nå 23.45.

4.mai. - Jeg har det rolig nå om dagene. Hente maten er eneste arbeide jeg har.

Lørdag 13.mai. - Quisling og Risnes var her i dag. Det var lite oppmuntrende de hadde å fortelle oss. Noen avløsning eller perm. hjem blir det ikke. Vi skal være her til Leningrad er stormet. Når den er falt, skal vi fortsette på andre fronter i Russland.

Søndag 14.mai. - I dag så jeg 4 russiske fly som ble skutt ned av det tyske Flak. Det var 4 tremotors bombeplan. De styrtet brennende ned ved våre stillinger. 2 flyvere hoppet ut i fallskjerm. En overløytnant ble skutt av noen legionærer da han begynte å skyte med pistol. Den andre - en løytnant - ble tatt til fange.

Mandag 15.mai. - Russiske fly bomber litt hver natt, men oppnår bare å lage branner i sivile hus i byen bak oss.

Tirsdag (!) Onsdag 17. mai. - I dag fikk vi norsk tobakk og sigaretter. Det russiske artilleriet lagde 17.mai salutten for oss.

Torsdag 18. mai. - I dag ble kompanisjef Lindvig såret i benet, så nå har vi mistet de beste offiserene våre.

Fredag 19.mai. - En av guttene i 2.kp.løp over til fienden i natt. Det var tett tåke og lett for ham å komme seg over. Samtidig kom der en russisk overløper til oss - en sersjant. Han fortalte at russerne gjør forberedelser på et angrep på oss. Da russerne antagelig får viktige opplysninger av den norske overløperen, venter vi å få forsterkninger fra tyskerne, da bare en liten del av legionen er kampdyktig og holder det samme avsnitt vi hadde da hele legionen var kampklar. Vi hadde allarmberedskap i natt.

Etterskrift i 1990-åra :

Jeg fortsatte til jeg ble såret i oktober 1942. Og så 4 mnd. krigslasarett.